

PRINCIPIILE MOBILITĂȚII URBANE DURABILE

msr., lector universitar Otilia RUDIC
msr., lector universitar Alexandra DUMITRAȘCU

Universitatea Tehnică a Moldovei

ABSTRACT

It is impossible to imagine a city where nothing moves. The necessity of traveling is one of the main engines of urban life. Much of the resources, efforts and infrastructure of any city come to meet this need. Mobility is one of the main elements of a modern city. Every man seeks to get from one place to another as quickly, comfortably and cheaper. Time, comfort, and travel costs are criteria that determine whether a city is comfortable or not.

Este imposibil să ne imaginăm un oraș, în care nimic nu se mișcă. Necesitatea de deplasare este unul dintre principalele motoare ale vieții urbane. O mare parte din resursele, eforturile și infrastructura oricărui oraș vin să asigure această necesitate. Mobilitatea este unul dintre principalele elemente ale unui oraș modern. Fiecare om urmărește să ajungă dintr-un loc în altul cât mai rapid, mai confortabil și mai ieftin. Timpul, nivelul de confort și costurile de deplasare sunt criterii după care noi decidem dacă un oraș e confortabil sau nu.

Un Plan de Mobilitate Urbană (PMUD) este un document fundamental de organizare a dezvoltării urbane pe termen lung, care abordează în mod direct toate mijloacele de deplasare motorizată și nemotorizată, și promovează principii ce încurajează o viață sănătoasă și reduce factorii poluanți, cu o viziune care răspunde la întrebarea: ”Cum va arăta și va funcționa orașul peste zece, douăzeci sau cincizeci de ani?”.

Prin implementarea acestui plan, infrastructura orașului va suferi modificări simțitoare, una din principalele caracteristici fiind necesitatea de a asigura și a proteja spațiile publice pentru locuitorii orașului sau a municipiului, urmărindu-se utilizarea eficientă a acestui spațiu, prin partajarea echitabilă între diverse moduri de deplasări: mersul pe jos, mersul cu bicicleta, folosirea transportul urban în comun și a transportului individual.

Planul de Mobilitate Urbana Durabila se adresează tuturor formelor de transport din oraș cu preponderența transportului public și individual, marfar și de pasageri, motorizat și nemotorizat, în mișcare și în staționare. Două dintre țările care au înregistrat cele mai mari progrese și care au elaborat strategii de planificare a mobilității urbane durabile sunt Marea Britanie prin *Local Transport*

Plans (L.T.P.), și Franța prin *Plans de Deplacements Urbains (P.D.U.)*. Acest document fundamental va contribui la creșterea mobilității, înlăturarea barierelor majore în domeniile prioritare, reducerea consumului de combustibil și creșterea locurilor de munca.

Cu toate acestea, în multe orașe creșterea cererii de mobilitate urbană a creat o situație care contravine PMUD-lui: congestionarea severă, poluarea aerului cu emisii de CO₂ și poluare fonica. Congestia urbană pune în pericol obiectivele UE privind un sistem de transport competitiv și eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor.

În realizarea acestui obiectiv, un plan de mobilitate urbană durabilă urmărește să rezolve problemele de deplasare, stabilind un echilibru între mobilitate și protecția mediului care:

- ✓ Reduce traficul transportului;
- ✓ Încurajează utilizarea transportului public și a altor mijloace eficiente de transport nepoluant, inclusiv mersul pe jos;
- ✓ Susține o dezvoltare echilibrată și o mai bună integrare a diferitelor moduri de transport;
- ✓ Dezvoltă rețeaua stradală și a infrastructurii feroviare pentru facilitarea transporturilor;
- ✓ Stabilește metode de organizare a parcajelor;
- ✓ Îmbunătățește atractivitatea mediului urban, a calității vieții și a sănătății locuitorilor;
- ✓ Îmbunătățește siguranța și eficiența traficului;
- ✓ Reduce poluarea atmosferică și fonica, emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de energie.

Un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă este un plan strategic, conceput pentru a satisface nevoia de mobilitate a oamenilor și companiilor în orașe și în împrejurimile acestora, pentru a crește standardele locuirii urbane. Acesta se bazează pe practicile existente de planificare și ia în considerare principiile de integrare, participare și evaluare, care sunt:

- ✓ Îmbunătățirea calității vieții - sunt dovezi că planificarea mobilității urbane durabile crește calitatea vieții într-un oraș sau municipiu. Politicile bine formulate într-un plan de mobilitate urbană durabilă, duc la un spectru larg de beneficii, cum ar fi crearea unor spații publice mai atractive, siguranța în trafic, mediu ambiant mai ecologic, mai puțină poluare a aerului și mai puțină poluare fonica.

- ✓ Costuri mai mici și crearea unor beneficii economice - mobilitatea este un factor important pentru dezvoltarea economiei locale. Un mediu sănătos și ambuteiaje scăzute, influențează costurile pentru comunitate, care la rândul său, este un loc mai atractiv pentru investitori. Un oraș durabil reprezintă un "mediu de afaceri" mult mai atractiv decât un oraș fără o politică legată de mobilitate.
- ✓ Contribuția la ridicarea nivelului de mediu și sănătate - mobilitatea durabilă se referă direct la calitate mai bună a aerului și mai puțin zgomot. Mișcarea activă (mersul pe jos și cu bicicleta) îmbunătățește starea fizică a cetățenilor. Pe termen mediu și lung, pentru un oraș este mai profitabil să investească în mai puțin zgomot și în calitatea mai bună a mediului ambiant. Planificarea mobilității urbane durabile este un element esențial al oricărei politici climatice.
- ✓ Realizarea unei mobilități fluide și îmbunătățirea accesibilității - planificarea mobilității urbane durabile este un instrument pentru a crea soluții de transport multimodal poartă-în-poartă. Conexiunea diferitor actori rezolvă eficient necesitățile de acces specifice ale cetățenilor și a afacerilor.
- ✓ Utilizarea eficientă a resurselor consumabile - în momentul, în care resursele financiare sunt limitate, este și mai important să se asigure că soluțiile adoptate, duc la utilizarea mai eficientă a fondurilor disponibile. Planificarea mobilității urbane durabile se axează pe o combinație echilibrată de măsuri cu costuri mai reduse. Adoptarea acestui principiu va fi utilizat pentru a finanța alternative la folosirea mașinii.
- ✓ Susținerea cetățenilor - implicarea părților interesate și a cetățenilor, este un principiu de bază a unui plan de mobilitate urbană durabilă. Administrația locală a unui oraș, care arată că îi pasă de nevoile și dorințele cetățenilor săi și care implică părțile interesate în mod corespunzător, primește susținere și o poziție mult mai bună, pentru a obține un nivel ridicat de " legitimitate publică " .
- ✓ Elaborarea unor planuri mai bune – o abordare integrată și interdisciplinară a planificării (între diferite departamente și servicii din domeniu) ajută la punerea unui plan de mobilitate pe o bază mai largă. Se asigură o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport relevant, ceea ce favorizează mobilitatea durabilă. Astfel, se oferă beneficii pentru toți utilizatorii, legate de nevoile lor de acces și mobilitate.

- ✓ Respectarea cadrului juridic legal - obligațiile legale pentru îmbunătățirea calității aerului și reducerea zgomotului sunt doar două exemple dintr-o serie de reglementări naționale și europene. Un plan de mobilitate urbană durabilă oferă o modalitate eficientă pentru a răspunde acestor cerințe printr-o strategie globală.
- ✓ Utilizarea sinergiilor, care duce la creșterea relevanței - problemele de mobilitate urbană depășesc adesea granițele administrative, se leagă de mai multe politici sau se referă la un spectru larg de departamente și instituții. Planificarea mobilității urbane durabile caută soluții pentru "orașul funcțional" cu conexiunile sale, cu zonele înconjurătoare și cu rețeaua de transport național și european. Un plan de mobilitate urbană durabilă inspiră o cultură a colaborării în planificare între diferite domenii și sectoare ale politicilor, și între diferite niveluri de guvernare în cadrul "orașului funcțional". Această cultură susține găsirea unor soluții, care să reflecte caracterul de sistem conectat al mobilității urbane.
- ✓ Atingerea unei noi culturi – pe baza multor exemple, rezultatul planificării continue a mobilității urbane durabile este o viziune comună specifică unei noi culturi a mobilității: o viziune cu care sunt de acord grupurile politice majore și care este împărtășită de către instituțiile și cetățenii unei societăți, o viziune care poate include și elemente mai puțin atractive, atunci când acestea oferă beneficii pe termen lung.

Pentru realizarea obiectivelor propuse în domeniul mobilității urbane, Comisia Europeană a creat Platforma Europeană pentru Planurile Sustenabile de Mobilitate Urbană (*European Platform on Sustainable Urban Mobility Plans – Eltis*), care se ocupă de promovarea tranziției orașelor europene către o mobilitate urbană sustenabilă.

Această structură a creat un Ghid de Dezvoltare și Implementare a Planurilor de Mobilitate Urbană, un instrument care vine să ajute autoritățile locale să elaboreze și să implementeze corect un Plan de Mobilitate Urbană Durabil.

Principiile și recomandările din acest ghid au la bază analiza datelor, practicilor și recomandărilor autorităților locale, activiștilor sociali și experților din 31 de țări europene.

Cu toate acestea, principiile directe au nevoie de interpretare în contextul local, ceea ce poate conduce la abordări care sunt oarecum diferite de cele descrise în acest document. Principiile directe nu oferă îndrumare tehnică detaliată, dar ele se focusează pe procesul de elaborare și implementare a unui Plan de Mobilitate Urbană Durabilă.